

Chikane, trusler, hærværk og vold mod lokalpolitikere

Vejledning med fokus
på forebyggelse og håndtering

INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET

DANSKE
REGIONER

KL

Indhold

- 3 Forord
- 4 Hvad er chikane, trusler, hærværk og vold?
- 5 Generelle råd til hvordan du kan håndtere chikane, trusler, hærværk og vold
- 9 Hvad kan du gøre for at forebygge og håndtere krænkelse i det fysiske rum og højne din personlige sikkerhed?
- 14 Hvad kan du gøre for at forebygge og håndtere chikane, trusler og grænseoverskridende adfærd på sociale og digitale medier?
- 17 Hvad kan I gøre lokalt for i fællesskab at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold?
- 19 Strafferetlig beskyttelse af kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer
- 20 Straffeloven: "Politisk virke" som særligt skærpene omstændighed
- 21 Straffeloven: Almindelige bestemmelser om vold, trusler, husfredskrænkelser og forfølgelse
- 23 Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning

Forord

Lokalpolitikere bliver i højere grad udsat for chikane, trusler og hærværk end tidligere. I en undersøgelse fra KL og Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse på Aarhus Universitet fra 2023 tilkendegiver 5 ud af 10 kommunalpolitikere, at de har oplevet chikane. Antallet af kommunalpolitikere, der oplevede chikane og andre former for krænkelser i 2017, var 4 ud af 10.

Uhindret deltagelse i den politiske debat anses som en af forudsætningerne for det repræsentative demokrati. Ifølge Center for Terroranalyse (CTA) i Politiets Efterretningstjeneste (PET) udfordres denne forudsætning aktuelt, da flere lande i Vesten oplever polarisering i samfundet og i det politiske system. Udviklingen er blandt andet karakteriseret ved en øget normalisering af konspirationsteorier, der flettes sammen med og påvirker etablerede politiske narrativer og påstande om illegitime magteliters politiske dominans. Effekten af tendensen er bl.a. en stigning i trusler mod folkevalgte og myndigheds- og fagpersoner i flere lande, herunder i Danmark. En del af truslerne tager udgangspunkt i eller får inspiration fra konspirationsteori-er og ekstremistiske virtuelle miljøer.

Selv om langt de fleste trusler ikke søges ført ud i livet, kan de medvirke til, at andre påvirkelige personer, opfatter det som legitimt at handle voldeligt mod målet for truslerne. Derudover kan konsekvensen af truslernes omfang og karakter betyde, at nogle fravælger at

tage del i den demokratiske debat af frygt for chikane eller trusler rettet mod dem selv eller deres familie. Samlet set kan det potentielt udfordre og medvirke til at erodere centrale forudsætninger for demokratiet (PET: Vurderingen af terror-truslen mod Danmark 2023).

Lokaldemokratiet må derfor ikke tages for givet. Det står og falder med, at borgere vil påtage sig det ansvar at stille op til kommunal- og regionsrådsvalg. Chikane, trusler, hærværk og vold kan derfor ikke tolereres og må aldrig bruges som pressionsmiddel i den politiske debat eller påvirke politiske beslutninger.

Lokalpolitikere spiller en helt særlig rolle i det danske samfund som repræsentanter for deres medborgere og som dem, der træffer beslutningerne om, hvordan den lokale velfærd skal se ud nu og i fremtiden. Som lokalpolitiker er man derfor synlig og tilgængelig for borgerne, og det gør, at man er særligt eksponeret over for borgernes reaktioner på politiske beslutninger og i den demokratiske debat. Man må som folkevalgt derfor indimellem tåle en hård tone i debatten. Men chikane, trusler, hærværk og vold må aldrig accepteres.

Det er vigtigt, at man som lokalpolitiker oplever, at man ikke står alene, og at man på bedste vis er klædt på til at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk eller vold, som en del af det politiske virke. Også selvom alvorlige tilfælde

heldigvis forekommer sjældent. For den følelsesmæssige oplevelse af tryghed er vigtig for livskvaliteten og mulighederne for at virke som politiker. Det er en grundlæggende forudsætning for et stærkt og levende demokrati, at politikere har et godt arbejdsmiljø, kan give udtryk for deres holdninger og træffe demokratiske beslutninger for fællesskabet.

På denne baggrund er Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Danske Regioner, KL, Rigspolitiet og Politiets Efterretningstjeneste (PET) gået sammen om at opdatere vejledningen om chikane, trusler, hærværk og vold, som blev udgivet sidste gang i 2018.

Vejledningen sætter konkret fokus på, hvad man som lokalpolitiker selv kan gøre for at forebygge og håndtere situationer, hvor man oplever chikane, trusler, hærværk eller vold. Samtidig giver vejledningen også en række konkrete råd og strategier som oplæg til drøftelser i de enkelte kommuner og regioner.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde
Indenrigs- og sundhedsminister

Martin Damm
Formand for KL

Anders Kühnau
Formand for Danske Regioner

Hvad er chikane, trusler, hærværk og vold?

Det er vigtigt at have en klar forståelse af, hvornår der er tale om chikane, trusler, hærværk og vold, for at kunne forebygge og håndtere det.

Der findes forskellige definitioner. Med inspiration fra Arbejdstilsynet, Center for Stalking, politiet og straffeloven kan definitionerne sammenfattes således:

Chikane er påtrængende eller krænkende adfærd. Det kan fx være chikanerende beskeder på sociale medier, e-mails, sms'er og telefonopkald, pakker/gaver med ubehageligt indhold, misbrug af navn og falsk rygtespredning, som har til hensigt at ødelægge dit omdømme. Seksuel chikane kan være i form af mimik og/eller gestikulation, skriftlige og/eller mundtlige kommentarer eller berøringer.

Trusler er adfærd eller ytringer, som kan fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd. Det kan fx være trusler mod dig selv eller din familie/dine nærmeste.

Hærværk er ødelæggelse, beskadigelse eller bortfjernelse af dine eller din families/dine nærmestes ting. Det kan fx være hærværk på valgplakater, personlige ejendele, postkasser, huse og biler.

Vold er fx spyt, bid, skub, spark, slag, benspænd, fastholdelse eller kast med genstande.

Stalking er når en person systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer dig.

Definitionerne kan bruges som et afsæt for, at du som lokalpolitiker bedre kan identificere, hvad du eventuelt møder, samt for lokalt at drøfte, hvordan I forstår begreberne, og hvordan I ønsker at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold mod kommunalbestyrelses- eller regionsrådsmedlemmer.

Ifølge Arbejdstilsynet er det vigtigt at tage udgangspunkt i den enkeltes oplevede situation. Det vil sige, at der er tale om en ubehagelig situation, hvis den, det går ud over, oplever det som sådan – uanset om det var intentionen eller ej. Chikane, trusler, hærværk eller vold kan være rettet mod dig som lokalpolitiker eller mod din familie/nærmeste, men kan også være fremsat via tredje person i en videre kreds.

Baggrunden for chikane, trusler, hærværk eller vold mod kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer kan ofte findes i lokale dispositioner, hvor borgere føler sig uretfærdigt ramt af afgørelser truffet af den kommunale forvaltning eller i regionen, og hvor borgerne ved deres adfærd søger at få afløb for deres frustrationer og eventuelt prøver at påvirke kommende afgørelser. Men chikane, trusler, hærværk og vold kan også komme af, at du er synlig på en dagsorden, hvilket blandt andet kan mobilisere personer, der ikke i forvejen er associeret med ekstremisme, personer med psykiske lidelser eller antimyndigheds-ekstremister, hvoraf sidstnævnte vedvarende søger efter dagsordener, der kan samle et ofte splittet antimyndigheds-miljø i Danmark.

Generelle råd til hvordan du kan forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold

Du har sammen med dine politiske kollegaer, de politiske partier, forvaltningen, Rigspolitiet og PET en rolle at spille i forhold til at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold.

Du kan selv være med til at øge trygheden og trivslen omkring dit politiske arbejde. Det kan du gøre ved at iværksætte forebyggende foranstaltninger og sætte dig ind i, hvordan du bør forholde dig, hvis du en dag skulle komme i en ubehagelig situation.

Det kan dog være svært i nogle situationer selv at vurdere risikoen ved det, du oplever. Hvis du er i tvivl, er det en god idé at række ud til kommunen/regionen eller politiet, som kan hjælpe dig med at foretage en vurdering af din konkrete situation.

Hvilke reaktioner kan du opleve som følge af chikane, trusler, hærværk eller vold?

Hvordan man som lokalpolitiker reagerer psykisk eller fysisk på at blive udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold er forskelligt fra person til person. Det er helt normalt at have forskellige tolerancetærskler. Nogle lokalpolitikere har en ekstremt høj tolerancetærskel, som følge af tidligere oplevelser og lang anciennitet i politik, mens det rammer andre hårdere. Uanset hvad, er der ingen forventning om, at du som politiker skal acceptere eller tolerere chikane, trusler, hærværk eller vold.

Det er normalt at blive påvirket, hvis man bliver udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold. Man kan fx reagere ved at trække sig fra den politiske debat for at beskytte sig selv, opleve at sove dårligt om natten eller at blive ængstelig, opførende eller vred.

Eksempel:

Det er normalt at trække sig fra debatten, når man oplever chikane

En verserende sag i en region trækker overskrifter i medierne. En politiker går i et opslag på sociale medier ud og forklarer de overvejelser, der ligger bag prioriteringen. Opslaget resulterer i chikane og trusler, som er så voldsomme, at politikerens beslutter ikke længere at kommentere på sagen på de sociale medier.

Det er en personlig beslutning, om du vil fortælle om det, som du er blevet eller bliver udsat for, og hvorvidt du vil søge hjælp. Men en tommelfingerregel er, at hvis du kan mærke, at du bliver påvirket af situationen, så er det nok til, at du bør handle på det og tale om det. Det kan desuden være en hjælp for dine politiske kollegaer, hvis du fortæller om det, du oplever eller har oplevet, fordi andre kan stå i samme situation.

Psykologbistand

Det er som nævnt forskelligt, hvordan man reagerer på at være udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold.

Nogle får det hurtigt godt igen, hvis de oplever en reaktion på at blive udsat for noget ubehageligt. Andre oplever, at reaktionerne varer ved i længere tid. Uanset hvordan du reagerer, kan du altid overveje, om du har behov for at tale med en psykolog, som følge af det du oplever eller har oplevet.

Det kan være gennem én eller flere samtaler, hvor du får lov til at fortælle om dine oplevelser og reflektere over dem. Igennem samtale kan det blive tydeligere for dig, hvordan du kan handle, end hvis du prøver at løse situationen selv.

Kommunalbestyrelserne og regionsrådene kan beslutte at stille psykologbistand til rådighed for medlemmerne, som bliver udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold, som følge af deres hverv.

Eksempel:

Det hjælper at række ud

En kommunalpolitiker er udsat for grov chikane, som går på at ødelægge vedkommendes ry og rygte. Politikerens er meget påvirket af sagen og går til kommunaldirektøren i kommunen, som får hjulpet vedkommende med kontakt til politiet, juridisk bistand og psykologhjælp. Sagen bliver håndteret, og politikerens kommer videre.

Hvornår er du særligt udsat?

Risikoen for at blive udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold øges, hvis du eksempelvis eksponeres i forbin-

delse med enkeltsager, der medfører afgørelser, som opleves som kontroversielle i lokalsamfundet eller af den enkelte borger. Risikoen kan også øges, hvis du engagerer dig i debatter om dagsordener, som kan samle antimyndighedsekstremister i modstanden mod myndighederne, som du repræsenterer som medlem af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet.

Det er derfor vigtigt, at du forholder dig til den konkrete situation og vurderer, hvem du står overfor og eventuelt i samråd med forvaltningen i kommunen, regionen, dit parti eller med politiet vurderer, hvordan du skal forholde dig.

Eksempel:

Nogle dagsordener giver øget eksponering

En politiker laver et opslag på sociale medier om krigen i Ukraine og oplever som resultat at blive udsat for chikane og trusler. Politikerens går til sit parti og fortæller om sine oplevelser. De beslutter i samråd, at partiet vil tage kontakt til Politiets Efterretningstjeneste for rådgivning, hvis det fortsætter. Det går dog efter kort tid i sig selv.

Er der tale om chikane eller trusler fra fx antimyndighedsekstremister eller om stalking fra enkeltpersoner, skal du som udgangspunkt undgå dialog. Det skyldes, at modparten kan opfatte dialogen som accept af henvendelserne. Vælger du alligevel at svare på modpartens henvendelser, kan du nøjes med at gøre det klart, at du ikke vil kontaktes mere.

Kontakt politiet

Det er altid en mulighed at tage kontakt til det lokale politi, hvis du enten har været udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold, eller du vurderer, at en situation rummer risiko herfor.

Hvis du kontakter politiet, vil du typisk blive bedt om at fortælle om det, du har

været udsat for, eller hvorfor du vurderer, at en situation kan eskalere. Det er derfor en god idé, at du har registreret dine oplevelser, herunder henvendelser m.v.

Du kan med fordel skrive ned, af hvem, hvor og hvornår du er blevet kontaktet, og hvad henvendelserne er gået på. Har der været vidner til personens henvendelser, er det en god idé at få vidnernes navne og telefonnumre. Har du modtaget beskeder på sociale medier, breve, gaver, e-mails, telefonbeskeder og sms'er, skal du gemme dem. Oplysningerne kan indgå i politiets vurdering af sagen.

Eksempel:

Overvej ikke at genbesøge beskeder med ubehageligt indhold

En politiker oplever chikane og trusler på sociale medier. Vedkommende tager derfor screenshots af indholdet, og gemmer det i en mappe på sin telefon som bevismateriale til politiet. Men politikerens kommer nogle gange i tanke om de ubehagelige beskeder og går derfor tilbage i mappen og kigger på dem. Politikerens oplever at få det lige så fysisk ubehageligt, som da vedkommende først modtog dem og beslutter sig derfor for ikke at genbesøge dem mere.

Hvad kan politiet gøre?

Når det gælder chikane, har politiet en række muligheder for at handle, som afhænger af sagens karakter. Det kan fx være i form af et tilhold, et strakstilhold, en bortvisning eller et opholdsforbud.

Det er ikke en betingelse for at strafforfølge en person, at der er udstedt et tilhold mod personen. Efter omstændighederne kan der ske strafferetlige foranstaltninger, hvis du systematisk og vedvarende er blevet kontaktet, forfulgt eller på en anden måde chikaneret på en måde, der har virket - eller søgt at virke

- utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende.

Der vil endvidere kunne ske strafforfølgelse i forhold til enkeltstående hændelser, der måtte indebære et strafbart forhold.

Politiet vil herudover efter omstændighederne kunne afholde en forebyggende samtale med en person, der bevæger sig på kanten af at begå et strafbart forhold eller forfølgelse.

Eksempel:

En formaning fra politiet kan hjælpe

En borger overdænger en kommunalbestyrelse og forvaltningen med chikanerende beskeder. Både på sociale medier, mail og via hjemmesiden. Kommunaldirektøren kontakter politiet, som tager ud til borgeren og tager en snak med vedkommende. Efterfølgende forstummer beskederne.

Hvis det ikke løser udfordringen, og chikanen fortsætter, skal du kontakte politiet på ny, som så vil vurdere situationen igen. Politiet vil også vurdere, om der er foregået overtrædelse af lovgivningen, og om der derfor kan/skalesk strafferetlige foranstaltninger.

Læs mere om dine konkrete handlemuligheder på: [Særligt for dig, der har været udsat for forfølgelse, chikane eller stalking | Anklagemyndigheden](#)

Værn om din informationssikkerhed

I løbet af den senere tid har der været øget fokus på fremmede stater, der prøver at påvirke politiske interesser i andre lande.

Som politiker kan du være af interesse for andre lande, som har sådanne mål for øje. Det kan udgøre en trussel mod

dig, fordi du i sjældne tilfælde kan blive udsat for afpresning eller tvang.

Det skyldes, at du kan have adgang til interessant information, eller at du kan bidrage til at påvirke politiske processer. Disse stater bruger både åbne og skjulte metoder, og detaljeret kendskab til dig som både privatperson og som politiker kan være af værdi. Du kan både forsøges påvirket gennem digitale værktøjer eller via menneskelig interaktion.

Det er derfor vigtigt, at du selv bidrager til at beskytte din egen information og de værktøjer, du bruger til at kommunikere. Overvej derfor også i samme omgang, hvilken privatinformation du ønsker at dele om dig selv.

Du kan derudover følge en række generelle råd om, hvordan du sikrer dig ift. påvirkningskampagner:

- For at beskytte dig selv og din viden bør du kende til truslen. Hold dig derfor løbende orienteret i sikkerhedsmyndighedernes trusselsvurderinger.
- Tænk over, hvem du taler med, for ikke al information skal deles.
- Forhold dig kritisk til personer, som udviser særlig stor interesse for dig og din viden.
- Brug sociale medier med omtanke, da information om dit privatliv, din fritid og dit arbejde kan blive brugt imod dig.
- Tænk over, hvad du lægger ud til hvem, og brug privatindstillingerne aktivt.
- Vær kritisk over for e-mails, som virker mistænkelige.
- Undgå at benytte dig af offentligt tilgængeligt wifi og at benytte offentligt tilgængeligt udstyr, og slå to-faktor-login til på de konti, hvor det er muligt.

Mobile enheder henvises til "*Håndbog i sikkerhed for mobile enheder*", som er målrettet ministre, departementschefer, særlige rådgivere og udvalgte medarbejdere i landets ministerier. Håndbogen er udarbejdet af Center for Cybersikkerhed og kan findes på www.cfcs.dk

9 generelle råd til at håndtere chikane, trusler, hærverk og vold

Vær bevidst

om, at chikane, trusler, hærverk og vold kan forekomme som en del af det politiske virke og forbered dig på, hvordan du vil forebygge og håndtere det.

Tag stilling

til, hvad du vil tolerere og sæt grænser. Det kan fx være på sociale medier ved eksempelvis at formulere et personligt kodeks, som du kan lægge på din profil, der tydeligt angiver, hvor din grænse går. Henvis til dette, hvis nogen overskrider dine grænser.

Gå foran

som det gode eksempel ved at holde en god og konstruktiv tone, som en del af den demokratiske samtale.

Tænk over,

hvilken information du deler offentligt. Såvel om dig som privatperson som information, du har fået i forbindelse med dit politiske virke, som kan gøre dig sårbar eller eksponere dig unødigt. Vær opmærksom på ikke at komme til at sprede mis- eller uverificeret information, som kan underminere din eller kommunens/regionens troværdighed.

Vurder løbende,

hvordan en sag kan udvikle sig, eller hvem der står bag, hvis du oplever chikane m.v., og beslut i samråd med andre, hvordan du skal håndtere det.

Informér,

hvis det er tilrådeligt, personer som udviser intimiderende eller chikanerende adfærd om, at det er uacceptabelt.

Før logbog,

og saml beviser på chikane, trusler, hærverk eller vold. Tag fx billeder eller screenshots og gem e-mails, sms'er og kontaktoplysninger på eventuelle vidner.

Del dine oplevelser,

og rapporter hændelser til fx forvaltningen i din kommune, sociale medier og om nødvendigt politiet. Hvis det er en akut situation, skal du ringe 112.

Praktiser selvomsorg.

Det kan være en hård belastning for dig som lokalpolitiker og for din familie eller dine nærmeste, hvis du udsættes for chikane, trusler, hærverk eller vold. Tal med andre om dine oplevelser, tag en pause fra sociale medier eller gør som nogle andre politikere, og beslut dig for ikke at være tilgængelig, fx når du er hjemme efter normal arbejdstid eller i weekender.

Hvad kan du gøre for at forebygge og håndtere krænkelser i det fysiske rum og højne din personlige sikkerhed?

Som lokalpolitiker er du synlig og ofte let tilgængelig i bybilledet. Ligesom din familie/dine nærmeste også ofte vil være kendt i lokalsamfundet. Det giver dig som lokalpolitiker en unik adgang til borgerne, som let kan give udtryk for, hvad der rører sig, og hvordan den førte politik virker i praksis.

Men det betyder også, at det kan være svært at trække sig fysisk, når bølgerne går højt i den politiske debat, og at du og din familie/dine nærmeste kan være ekstra udsat i forhold til borgernes reaktioner.

Definition af krænkelser som kan finde sted i det fysiske rum

Når politikere står ansigt til ansigt med borgere eller andre aktører, kan fysiske krænkelser forekomme. Fysiske krænkelser kan omfatte blandt andet slag, skub, spark, bid og spyt. Men også verbale overfald er krænkelser der kan finde sted i det fysiske rum. I denne vejledning behandles verbale overfald derfor også som fysiske krænkelser. Fysiske krænkelser omfatter endvidere seksuelle krænkelser, som er defineret ved fx. kommentarer eller berøringer, som du ikke ønsker.

Fysiske krænkelser mod lokalpolitikere er sjældne, og de fleste lokalpolitikere vil heldigvis aldrig blive udsat for noget. Men den bedste måde at undgå fysiske krænkelser på er ved at være bevidst om, at det kan ske og at nedsætte risikoen ved at tage sine forholdsregler både før og under en aktivitet.

I det følgende gives nogle konkrete råd til, hvordan du kan højne din personlige sikkerhed, samt forebygge og håndtere fysiske krænkelser. Disse forholdsregler kan tages i mange forskellige sammenhænge. Fx ved borgermøder, ved hjemmebesøg eller i forbindelse med valgkamp m.m.

Vær på forkant i hjemmet

Din privatadresse

Som lokalpolitiker vil din privatadresse ofte være kendt af borgerne i dit lokalsamfund. Nogle regioner og kommuner oplyser desuden dine kontaktoplysninger, herunder din private adresse på deres hjemmeside. Det kan være gavnligt i forhold til at være tilgængelig for dialog med borgerne, men det kan også være en belastning ikke at kunne skærme sig for kontakt i hjemmet.

Der er dog ingen regler om, at din adresse skal fremgå af kommunens eller regionens hjemmeside. Du kan derfor tage stilling til, hvorvidt din adresse skal være synlig for borgerne, og om det i dit tilfælde vil give mening, at du skal have hemmelig adresse.

Eksempel:

En politiker tager stilling til deling af kontaktoplysninger

En lokalpolitiker bliver kontaktet af en borger om en konkret sag. Kontakten udvikler sig til chikane, der finder sted over en længere periode. På den baggrund vælger lokalpolitikeren i samråd med forvaltningen at slette sine kontaktoplysninger på kommunens hjemmeside. I stedet henvises der til forvaltningen, som sørger for at sende relevante henvendelser videre til politikerens.

Sikkerhed i hjemmet

Det kan ske, at lokalpolitikere bliver opsøgt af borgere på deres hjemmeadresse. Som lokalpolitiker er du ikke forpligtet til at åbne døren, hvis en

borger møder op på din private adresse. Hvis du vælger at åbne døren, kan du gå udenfor og foreslå, at I mødes og tager drøftelsen et offentligt sted på et andet og mere passende tidspunkt.

Det kan desuden være en god idé at overveje at sikre sit hjem som led i at beskytte sig selv. Du kan besøge Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside og få gode råd til, hvordan du kan gøre dette. Rådene går blandt andet på, hvordan du kan sikre, at boligens vinduer, døre og låse er robuste, at der er belysning omkring huset, som er styret af en sensor og ikke mindst, hvordan nabohjælp kan give tryghed. Hvis du har været udsat for hærværk ved din bolig, kan du overveje at opsætte kameraovervågning, som du også kan læse mere om på det Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside.

[Undgå indbrud i din bolig - Det Kriminalpræventive råd \(dkr.dk\)](#)

Sikkerhed på telefonen

I tilfælde af at du får brug for hjælp til at håndtere en situation, er det en god idé at kode relevante telefonnumre ind på din telefon. I ikke-akutte situationer kan det fx være en betroet kollega eller et familiemedlem. I akutte tilfælde skal du ringe 112.

Vær forberedt og opmærksom ved offentlige aktiviteter

Som en del af det politiske virke, er lokalpolitikere ofte i tæt dialog med borgere og andre relevante aktører om politiske sager. Det kan fx være til et borgermøde, hvor man som politiker skal forklare og forsvare en prioritering, som har potentiale til at bringe sindene i kog, eller i mødet med en borger som har en verserende sag i kommunen eller regionen.

Politikere og forvaltning vil ofte have en god idé om, hvad det er for nogle drøftelser med borgerne, som har risiko for at udvikle sig til en konflikt. Denne bevidsthed kan bidrage til, at man som politiker og forvaltning tager de rette forholdsregler.

Ved møder hvor du eller I vurderer, at der kan være høj risiko for konflikt, kan det fx overvejes at lægge møderne på tidspunkter, hvor der er mulighed for at få hjælp fra andre i bygningen, og være opmærksom på, hvordan man hurtigt kan komme ud af et lokale samt at sikre, at der ikke er objekter i lokalet, som kan bruges som kasteskyts. Det kan også være en god idé at få borgere til at tilmelde sig arrangementer på forhånd, så man som politiker og forvaltning ved, hvem der kommer, og hvad man skal forberede sig på.

Skab den gode debatkultur

Nogle borgere befinder sig i en svær situation, hvor de reagerer med vrede og forventninger til, at du som lokalpolitiker kan hjælpe dem med deres udfordringer.

Du kan være med til at tage dine forholdsregler ved at være tydelig om, hvilken debatkultur, du ønsker på et møde, og ved at skabe positive normer for debatten. Fx ved at synliggøre, at målet ikke er, at alle skal blive enige, men at alle skal have lov til at give deres mening til kende. For når borgerne oplever en proces, hvor der er plads til, at de kan give deres mening til kende, kan det virke konfliktnedtrappende.

Hvornår skal du trække dig?

Hvis du mødes af en borger, som er vred, opfarende eller ubehagelig i sin fremtoning, er det en god idé at tage bestik af situationen og vurdere, om du skal indgå i dialog, eller om det er bedre at trække sig. Du er i din gode ret til at udsætte eller afbryde et møde, hvis du oplever, at situationen kan udvikle sig negativt, eller at du bliver overfuset eller truet.

Du kan fortælle borgeren, at du gerne vil tale med vedkommende, når der er faldet mere ro over situationen. Men du kan også være i en situation, hvor du vurderer, at fortsat kontakt ikke vil give mening, og det er du også i din gode ret til at beslutte.

For at vurdere om det er sikkert at fortsætte dialogen, er det vigtigt, at du læser modpartens signaler. Det kan både være verbale signaler og kropssproget, som indikerer, at du skal trække dig.

Hvordan håndterer du aggressiv adfærd?

Hvis du befinder dig i en situation, hvor en anden person udviser ubehagelig eller aggressiv adfærd, kan du benytte dig af følgende råd:

1. Vurdér om der er overhængende fare for, at der kan opstå vold. Er du i umiddelbar fare, så forlad stedet, luk døren og tilkald hjælp.
2. Bevar et roligt kropssprog og giv den anden person plads.
3. Vær klar om dine grænser for, hvad du vil finde dig i. Både over for dig selv, men også over for modparten.

Eksempel:

En politiker håndterer aggressiv adfærd til et borgermøde

En politiker deltager i et borgermøde, hvor en borger blandt publikum tydeligvis er oprevet. Da arrangementet slutter, kan politikerens høre, at vedkommende fortsætter sine vrede-sudbrud i foyeren. Politikerens vurderer, at det ikke er sikkert at gå i dialog med vedkommende, og bliver derfor inde i lokalet for at vente på, at borgeren går. På et tidspunkt kommer borgeren tilbage ind i lokalet og går med faretruende skridt over til politikerens. Politikerens bliver bange for, at borgeren skal til at overfalde vedkommende, men får afværget hændelsen ved at bevare et roligt kropssprog og træde et skridt tilbage, så borgeren får plads og når at stoppe op.

Hvis du vurderer, at det er sikkert, kan du forsøge at løse op for konflikten ved at stille åbne spørgsmål, hvor du lytter og ikke afbryder. Med de åbne spørgsmål kan du spørge ind til behovet hos den, som du står overfor, og prøve at forstå, hvad der er på spil.

Det kunne fx være spørgsmål som, 'hvordan oplever du situationen', 'hvilke muligheder ser du for at vi kan løse situationen?', og 'hvad kan jeg hjælpe dig med?'. Undgå spørgsmål som starter med 'hvorfor', fordi det hurtigt kan bringe modparten i forsvarsposition.

På den måde undgår du at gætte på, hvordan den anden tænker eller føler. Netop det at gætte på andres motiver eller tanker, kan være kimen til konflikter, fordi man kan føle sig misforstået eller angrebet.

Hjemmebesøg

Lokalpolitikere bliver i visse tilfælde inviteret hjem til borgere, som gerne vil drøfte sager, som de finder relevante. Det kan i nogle tilfælde give mening, men generelt anbefales det at mødes på offentlige steder.

Hvis det ikke er en borger, du kender i forvejen, kan du tale med dine politiske kollegaer, om det er en borger, de før har besøgt – eller om det er en, som forvaltningen har kendskab til. På den måde kan du få en fornemmelse af, om det er sikkert at tage af sted.

Du kan også overveje, om det er en god idé at tage afsted alene, eller om du skal tage afsted sammen med andre. Du bør som minimum fortælle andre, at du skal til mødet.

Forinden mødet kan du med fordel også ringe til borgeren og få en fornemmelse af, hvordan stemningen er, og hvis borgeren er oprevet, kan du foreslå at udskyde det til, når der er faldet ro på situationen.

Valgkamp

I forbindelse med valgkamp tager nogle politikere ud og stemmer dørklokker for at gå i dialog med borgerne.

Du kan opleve, at nogle borgere ser disse besøg som en anledning til at give udtryk for frustrationer over enten dine eller dit partis politiske beslutninger.

Det kan derfor være svært at vurdere, hvad du går ind til, når du ringer på en tilfældig borgers dør. Det er derfor en god idé, at du ikke tager rundt alene, men følges med andre, og at du er opmærksom på, hvornår du skal trække dig fra situationen.

Seksuel chikane

En ny undersøgelse fra Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse og KL viser, at 11 pct. af de adspurgte politikere har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed som del af deres politiske virke. Den uønskede seksuelle opmærksomhed kan komme fra en borger, en ansat i kommunen/regionen eller en politisk kollega.

Der er forskellige handlemuligheder, alt efter hvem der udsætter dig for denne grænseoverskridende adfærd, som du kan læse mere om nedenfor.

Har du oplevet grænseoverskridende adfærd fra en ansat i kommunen/regionen?

Hvis du oplever grænseoverskridende adfærd fra en ansat i kommunen/regionen, skal du henvende dig til kommunaldirektøren/borgmesteren eller regionsrådsformand/direktør.

Ledelsen kan efter omstændighederne reagere over for den ansatte i form af en irrettesættelse eller en ansættelsesretlig sanktion. En sådan sanktion kan være en advarsel, en afskedigelse eller en bortvisning.

Det vil være en konkret vurdering, om der er grundlag for at sanktionere ansættelsesretligt over for den ansatte. Denne vurdering foretages af ledelsen.

Den ansatte skal have mulighed for at udtale sig om de oplysninger, du kommer med, før ledelsen kan sanktionere ansættelsesretligt over for den ansatte.

Har du oplevet grænseoverskridende adfærd fra en borger?

Du kan altid gå til din borgmester og/eller kommunaldirektør eller regionsrådsformand og/eller direktør og vende den episode, du har været eller bliver udsat for.

Borgere har generelt krav på at kunne komme i kontakt med kommunen/regionen, men har derimod ikke krav på, at kunne komme i kontakt med enkelte politikere i kommunen/regionen. Det betyder, at du kan bede borgeren om ikke at kontakte dig direkte men i stedet henvende sig til forvaltningen. Afhængig

af borgerens adfærd vil du fx også kunne blokere din telefon og/eller mail, så vedkommende ikke kan kontakte dig.

Efter omstændighederne kan det være en mulighed at kontakte politiet. Politiet kan i første omgang vejlede dig om reglerne på området og prøve at løse en eventuel konflikt.

Det vil imidlertid være naturligt at anmelde sagen til politiet, hvis der er tale om strafbare tilfælde af chikane, trusler, hærværk eller vold. Politiet kan også vejlede i sager, hvor der ikke er begået strafbare handlinger.

Efter omstændighederne kan politiet også give et tilhold, hvis der er en begrundet mistanke om, at en person har krænket din fred ved at forfølge eller genere dig med f.eks. personlige, mundtlige eller skriftlige henvendelser. Forvaltningen kan hjælpe dig med at rette henvendelse til politiet.

Forvaltningen bør informere borgeren om de konkrete tiltag, fx om at din telefon og mail blokeres, så borgeren ikke fremover kan kontakte dig. Hvis der indgives politianmeldelse, vil det være politiet, der kontakter borgeren.

Har du oplevet grænseoverskridende adfærd fra en kommunalpolitiker eller en regionsrådspolitiker?

Du kan altid gå til din borgmester og/eller kommunaldirektør eller regionsrådsformand/direktør og vende den episode, du har været udsat for/oplevet. Hvordan der kan reageres, afhænger meget af karakteren af det oplevede.

Handler det fx om den generelle omgangsform- og tone på møderne i kommunalbestyrelsen/regionsrådet og udvalg, vil borgmesteren/regionsrådsformanden/udvalgsformanden i samarbejde med forvaltningen kunne tage initiativ til en generel drøftelse af omgangsform- og tone på møderne, som kunne udmønte sig en sexismepolitik eller kodeks. Det kunne fx handle om spørgsmål, kommentarer, eller vittigheder med seksuelle undertoner, billeder eller filmklip med seksuelt indhold, upassende invitationer til arrangementer, uønskede berøringer m.m.

Du vil også selv kunne rejse spørgsmål herom i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet. Det kan være med forslag om, at der formuleres en sexismepolitik eller et kodeks.

Desuden kan mødelederen gribe ind over for sprogbrug m.v., som de finder uacceptabelt.

Eksempel:

Tag debatten om tonen i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet

En kommunalbestyrelse beslutter sig for at arbejde med kønsligestilling i forhold til det politiske arbejde i kommunen. Igennem arbejdet får politikerne skabt en ny bevidsthed om, hvordan de taler til hinanden, så alle får gode vilkår for deltagelse i det politiske arbejde uanset køn.

Hotline ved seksuelt grænseoverskridende adfærd

Både KL og Danske Regioner har oprettet en hotline, hvor man som kommunalpolitiker og regionspolitiker kan henvende sig, hvis man har været udsat for grænseoverskridende seksuel adfærd, eller hvis man har oplevet andre politikere blive det.

Kontakt KL's hotline for sexisme på **33703950**

Kontakt Danske Regioners hotline for sexisme på **25552095** eller send en mail til: hotline@alarmcentret.dk

10 råd

til at forebygge og håndtere krænkelser som finder sted i det fysiske rum og til at højne din personlige sikkerhed

Værn om dit privatliv,

og overvej om din private adresse skal være offentligt tilgængelig eller om det i dit tilfælde giver mening at have hemmelig adresse.

Dit hjem er din base.

Du er derfor ikke forpligtet til at tage dialogen med en borger, hvis du bliver opsøgt på din hjemmearræde.

Øg sikkerheden

omkring dit hjem ved fx at lave god belysning, bruge sensorer m.m.

Indkod relevante telefonnumre

på din telefon i tilfælde af, at du for brug for hjælp til at håndtere en situation. Ring altid 112, hvis situationen er akut.

Vær forberedt

til offentlige debatmøder, og læg fx møder med høj risiko for konflikt på tidspunkter, hvor det er muligt at få hjælp fra andre.

Skab en god debatkultur

ved at være tydelig omkring hvilke positive normer du ønsker for debatten.

Gå væk fra situation,

hvis du oplever fare eller anden form for aggressiv adfærd.

Løs op for konflikter

ved at bruge et nedtrappende sprog, hvor du stiller åbne spørgsmål, lytter og ikke afbryder.

Tag dine forholdsregler

ved hjemmebesøg, og når du stemmer dørklokker under valgkampen.

Vær klar over, hvem du kan gå til

i tilfælde af grænseoverskridende opmærksomhed.

Hvad kan du gøre for at forebygge og håndtere chikane, trusler og grænseoverskridende adfærd på sociale og digitale medier?

Sociale medier er i dag en vigtig platform for dialogen mellem politikere og borgere. Det er blevet et digitalt forsamlingssted og gør politik mere tilgængeligt for flere mennesker. Som kommunalbestyrelses- eller regionsrådsmedlem kan det derfor være et nyttigt medie at være til stede på, når du ønsker dialog og kommunikation med borgerne. Hvorvidt du er aktiv, og hvor aktiv du vil være på de sociale medier er selvfølgelig op til dig selv.

Men tonen på sociale medier kan være hård, og det kan være en udfordring at beskytte sig selv imod ubehagelige kommentarer og beskeder – især når det handler om politik, hvor holdninger og følelser fylder.

Det kommer også til udtryk i en undersøgelse fra Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse og KL fra marts 2023 som viser, at 64 pct. af de adspurgte kommunalpolitikere har oplevet chikane på sociale medier.

Når man bliver mødt af ubehagelige beskeder på sociale medier, kan det være en fordel at være bevidst om beskedernes forskellige karakter for at kunne vurdere egne handlemuligheder. En klar skillelinje er, når beskederne har (politisk) indhold og går efter bolden, og når de går direkte på dig som politiker eller person.

Overordnet kan de ubehagelige beskeder på sociale medier inddeles i tre niveauer:

En kritisk tone, men med reelt indhold
Politik afføder ofte kritik. Det kan være,

at den kritik ikke er udformet særlig høfligt, men diskussioner med faktisk indhold og reelle spørgsmål og indvendinger bør som oftest besvares, også selvom det kan være svært. Overvej inden du poster dit svar, om du ville have engageret dig i diskussionen til fx en borgerhøring eller et andet arrangement. Hvis svaret er ja, kan det højest sandsynligt også gøre sig gældende på sociale medier.

Gråzonen

Når tonen i debatten til tider kan blive hård, opstår der også gråzoner. Det er vigtigt at understrege, at alle har forskellige tærskler for, hvornår noget har overskredet en grænse.

Kommentarer, der er stråmænd (dvs. lægger dig ord i munden), som er gentagende (dvs. kæmper for en enkeltsag på alle dine opslag), samt er nedladende i sin natur, er eksempler på kommentarer, der kan ligge i gråzonen. Her er det heller ikke nødvendigvis beskedernes grovhed, der er afgørende, men også mængden af ubehagelige beskeder. I disse tilfælde kan du overveje om du skal gå ind i diskussionen, eller om du skal blokere eller moderere for at få den ordentlige tone tilbage.

Chikane, trusler og opfordringer til vold

Hvis der er tale om chikane, trusler, opfordringer til vold, doxxing (offentliggørelse af personlige oplysninger om personen), stalking eller andet, så anbefales det, at du samler beviser, melder det til politiet og fjerner det. Det er vigtigt at få det gjort og ikke bare lade det stå.

Eksempel:

En politiker bliver udsat for indirekte trusler

En politiker har været eksponeret i medierne i forbindelse med en politisk sag, som har vagt vrede hos en række borgere. Politikerens bliver opmærksom på, at der i en tråd på et socialt medie bliver fremsat trusler mod vedkommende, som går på at slå vedkommende ihjel. Politikerens tager screenshots af tråden og melder sagen til politiet, hvilket resulterer i, at gerningspersonen bliver dømt.

Konkrete råd til at forebygge og håndtere chikane, trusler og grænseoverskridende adfærd på sociale medier

Der findes ingen nem måde at undgå ubehagelige beskeder på sociale medier på. Kommunikation på skrift og især på sociale medier er særlig svær, da den er blottet for interpersonelle signaler såsom ansigtsudtryk, stemme- og toneleje samt sarkasme og ironi.

Her er samlet en række konkrete råd til, hvordan du kan forebygge og håndtere chikane og trusler på sociale medier:

Din egen rolle og indhold i opslag

Det er vigtigt, at du som politiker er med til at skabe en god og ordentlig tone i de

debatter, du deltager i. Tænk over, hvad du deler, hvordan du formulerer dig, og vær opmærksom på, hvordan dine indlæg kan opfattes af andre. Det samme gælder, når du kommunikerer digitalt i andre sammenhænge, fx via sms eller e-mail.

For at sætte rammerne for den gode tone kan du fx overveje at formulere et personligt kodeks, som du kan lægge på din profil, der tydeligt angiver, hvor din grænse går. Henvis til kodekset, hvis nogen overskrider dine grænser.

Et eksempel på et personligt kodeks kan være en fast tekstbid, du kan sætte ind, når en kommentar går for vidt, enten som advarsel eller forklaring på, hvorfor du vælger at skjule eller slette nogle opslag.

Et kodeks kan indeholde formuleringer som:

Alle indlæg og al debat skal holdes i en god tone. Jeg fjerner opslag, hvis de:

- *er i strid med loven – fx er racistiske, æreskrænkende, injurierende eller i strid med ophavsretsloven, vedrører forhold af privat karakter eller indeholder reklame og andet kommercielt indhold.*
- *chikanerer andre debattører, offentlige personer eller valgte og ansatte i en kommune eller region.*
- *er usaglige og stødende.*
- *ikke skønnes relevante i forhold til sidens formål.*
- *skrives fra en profil, der ikke har afsenderens rigtige navn.*

Det kan også være relevant at skrive, at du ikke er på 24/7, og at man derfor ikke kan forvente svar døgnet rundt.

Læg eventuelt dit kodeks op som et billede på din profil. Hvis der opstår en situation, hvor debatten på din væg/side tager en negativ drejning, og du mener, at der er behov for at minde om den gode tone, kan du genopslå billedet.

Når du deler indhold, er det også vigtigt, at du er opmærksom på ikke at dele misinformation eller usande oplysninger,

som kan skade din eller kommunens/regionens troværdighed. Du kan i samme ombæring overveje, hvilken information du ønsker at dele om dig selv og din familie /dine nærmeste på sociale medier. Fx om du vil dele billeder af, hvor du bor eller af dine børn.

Nedtrap konflikter

Der er forskellige måder, hvorpå du kan forsøge at nedtrappe en konflikt, men det er også vigtigt at understrege, at ikke alle konflikter kan nedtrappes eller løses. Her følger et par generelle råd til at deeskalere en ophedet diskussion:

1. Det bedste forsvar er et spørgsmål. Spørg nysgerrigt ind til, hvad der er på spil hos den anden, hvis der kommer gentagne spørgsmål fra samme person.
2. Hold en ordentlig tone. Det er vigtigt at opretholde en ordentlig tone og undgå at falde for provokationer, da det kan eskalere situationen yderligere.
3. Træk vejret inden du farer til tastaturet. Vent med at svare hvis en debat er løbet løbsk i kommentarsporet. Det kan tage brodden af en ophedet diskussion, også selvom du føler et pres for at svare hurtigt. Det kan samtidig være både tidskrævende og stressende at være meget online.
4. Hav en plan klar på forhånd for, hvordan du vil reagere på chikane eller trusler, hvis det skulle opstå. Ved du fx, at der er en sag på vej, der kan afføde stor kritik og potentiel chikane, så hav et standard svar formuleret, hvor du henviser til din holdning i sagen.

Kend indstillingerne på de sociale mediers platforme

På de forskellige sociale mediers platforme findes en række indstillinger, hvor du kan blokere, skjule, rapportere eller slette kommentarer og brugere. Det kan være nyttigt at kende til disse indstillinger, da du herigennem kan administrere det indhold, som vises på dine platforme. De forskellige muligheder afhænger af, hvilke platforme du er aktiv på.

Skjul: Hvis du oplever beskeder, der er upassende eller har en for hård tone i forhold til det, som du vil tillade på

din profil, har du mulighed for at begrænse, skjule eller slette andres indhold. Skriv eventuelt som svar i kommentarfeltet, at du ønsker en ordentlig tone i debatten, og at der er beskeder, du har været nødt til at fjerne. På den måde gør du andre opmærksomme på, at du sætter en grænse.

Rapportér: Der findes rapporteringsfunktioner, der giver mulighed for at rapportere indhold, der er imod det sociale medies regler, herunder trolling og chikane.

Bloker: Du kan vælge at blokere en person, så de ikke kan se eller kommentere på dine indlæg eller kontakte dig mere. Skriv som svar i kommentarfeltet, at du blokerer vedkommende, så andre kan se, at du sætter en grænse.

Støt hinanden i kommunalbestyrelsen og regionsrådet

De fleste politikere, som er aktive på sociale medier, vil møde ubehagelige beskeder. Det kan derfor være en god idé at bakke hinanden op og tage en snak i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet om, hvordan I håndterer grænseoverskridende adfærd i fællesskab. Formulér eventuelt et fælles kodeks for den gode tone. Det kan være et godt signal at vise, at selvom man er politisk uenige, tager man samlet afstand fra grænseoverskridende adfærd og støtter op om en ordentlig tone.

Eksempel:

Kommunalbestyrelsen kan vælge at give et fælles svar

En kommunalbestyrelse har givet hinanden håndslag på, at de skal give fælles svar, hvis en sag udvikler sig negativt på sociale medier. Svaret bliver således fra hele kommunalbestyrelsen og baseret på faktuelle oplysninger.

Tal om det, indsamle beviser og rapporter hændelser

Ligesom når det gælder krænkelser i det fysiske rum er det vigtigt, at du får talt om hændelserne, hvis du bliver krænket eller udsat på de sociale medier. Tal fx med en

kollega, eller en anden person, du føler dig tryk ved, om hvordan du har det. Du kan også søge råd i dit parti.

På samme måde som ved de fysiske krænkelser handler det også om at sikre beviser og dokumentation. Tag derfor screenshots af chikanerende eller truende beskeder. Hvis der er tale om meget grove beskeder eller trusler om vold, så meld det til politiet. Du finder mere information om kontakt til politiet under de generelle råd i denne vejledning.

Øg din online sikkerhed

Online sikkerhed er vigtigt, når man er på de sociale medier. Brug fx forskellige passwords til forskellige konti for at minimere, at andre kan få adgang hertil.

[Du kan læse mere om passwordssikkerhed hos Center for Cybersikkerhed.](#)

7 råd

til at forebygge og håndtere chikane, trusler og grænseoverskridende adfærd på sociale og digitale medier

Tænk over, hvad du deler,

hvordan du formulerer dig, og vær opmærksom på, hvordan dine indlæg kan opfattes.

Formuler et personligt kodeks

for, hvordan du ønsker debatten skal være og hvor din grænse går, og læg det på din profil.

Overvej din rolle på de forskellige platforme.

Du kan fx overveje, om det giver mening for dig at have en offentlig og privat profil.

Nedtrap konflikter

ved fx at stille spørgsmål, som giver modparten mulighed for at komme frem med sine synspunkter, holde en ordentlig tone eller vente med at svare.

Kend til indstillingerne på de forskellige platforme.

På den måde kan du selv være med til at administrere det indhold, som vises på dine platforme.

Støt hinanden i kommunalbestyrelsen og regionsrådet.

Formulér eventuelt et fælles kodeks for den gode tone på sociale medier, og evaluer løbende om det lever op til jeres fælles standarder.

Øg din online sikkerhed

ved fx at bruge flere forskellige passwords.

Hvad kan I gøre lokalt for i fællesskab at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold?

Du er som lokalpolitiker i en særlig situation, fordi du ikke har et ansættelsesforhold eller en arbejdsgiver, som har ansvaret for at følge op, hvis du oplever chikane, trusler, hærværk eller vold i forbindelse med dit politiske virke.

I praksis er der dog flere kommuner/regioner som har procedurer for, hvad man som politiker skal gøre, hvis man udsættes for chikane, trusler, hærværk eller vold.

Proceduren går ofte på, at man som politiker enten kan kontakte borgmesteren/regionrådsformanden eller kommunaldirektøren/regionsdirektøren. De kan

fx hjælpe med at vurdere den konkrete situation og bistå i forhold til at tage kontakt til politiet, hvis det skønnes relevant.

I kommunalbestyrelserne og regionsrådene har I mulighed for at beslutte, at stille psykologbistand til rådighed, hvis man bliver udsat for chikane, trusler, hærværk eller vold som lokalpolitiker som følge af varetagelse af hvervet.

Sæt chikane, trusler, hærværk og vold på dagsorden og bryd tabuet

Det kan være svært at fortælle om sine oplevelser med chikane, trusler, hærværk eller vold. Både fordi det er personligt, men også fordi man som politiker er i

en position, hvor man gerne vil fremstå slagkraftig og ikke give det indtryk, at man ikke kan klare det, som følger med virket som folkevalgt. Som kommune eller region kan forvaltningen være med til at dæmme op for dette ved med jævne mellemrum at skabe rum for dialog om, hvad politikerne udsættes for.

Tag stilling til hvordan I vil håndtere chikane, trusler, hærværk og vold

Hvis I ikke allerede har taget en drøftelse i kommunalbestyrelsen/regionsrådet eller vedtaget en procedure/politik for, hvordan chikane, trusler, hærværk og vold mod politikere skal håndteres, anbefales det at I gør det. Har I allerede

procedure/politik, kan det overvejes, om der behov for en opdatering.

Det kan øge oplevelsen af tryghed, at den enkelte politiker i god tid ved, hvilken støtte og vejledning vedkommende kan forvente fra kommunen eller regionen, hvis der opstår en ubehagelig situation.

I kan fx tage stilling til, om der er tilstrækkeligt klare retningslinjer for:

- Hvad skal det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem eller regionsrådsmedlem gøre, hvis vedkommende udsættes for chikane, trusler hærværk eller vold?
- Hvem har ansvaret for at registrere episoderne og samle dokumentationen på tværs af de enkelte episoder?
- Hvem har kontakten til politiet?
- Hvem kan hjælpe med psykologbistand, hvis det bliver nødvendigt?

Derudover kan I også tage en drøftelse af, hvor jeres grænser går ift. jeres kommunikation og samvær såvel internt i kommunen som eksternt med borgere og andre relevante aktører.

I kan fx tage stilling til:

- Hvilken debatkultur ønsker I lokalt? Det kan have en afsmittende effekt, hvis politikerne indbyrdes har en god tone og tydeligt siger fra over for verbale overgreb, også når disse går ud over en politisk modstander.
- Hvordan kan I hjælpe hinanden som kommunalbestyrelse eller regionsråd på sociale medier, fx hvis en debat kører af sporet?

3 råd til i fællesskab at forebygge og håndtere chikane, trusler, hærværk og vold

Sæt chikane, trusler, hærværk og vold på dagsordenen

i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet med jævne mellemrum, og hjælp hinanden ved at tale om oplevelser med chikane, trusler, hærværk eller vold.

Hav klare retningslinjer

for, hvordan I som kommune/region håndterer chikane, trusler, hærværk og vold.

Forventningsafstem.

Tal om jeres grænser og tag stilling til, hvilken debatkultur I ønsker i kommunalbestyrelsen eller regionsrådet og med borgere og andre relevante aktører.

§ Strafferetlig beskyttelse af kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer

Straffeloven indeholder en række forskellige bestemmelser, som kan være relevante i situationer, hvor lokalpolitikere bliver udsat for chikane, trusler, hærværk og vold.

I 2019 blev straffeloven ændret i forbindelse med indgåelse af politisk aftale om strafskærpelser for chikane, trusler og hærværk mod personer i offentlig tjeneste eller hverv, herunder lokalpolitikere.

Ændringen indebærer, at der som udgangspunkt skal ske en forhøjelse af straffen for chikane, trusler og hærværk mod offentligt ansatte og personer, der varetager offentligt hverv, med omkring

en tredjedel i forhold til den straf, der hidtil har været fastsat af domstolene.

I 2021 blev straffeloven ændret i forbindelse med indgåelse af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Ændringen indebærer en fordobling af straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har til formål at forhindre personer i at gøre brug af deres ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat.

Nedenfor gengives de vigtigste bestemmelser i straffeloven, som yder kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer strafferetlig beskyttelse.

Straffeloven: “Politisk virke” som særligt skærpende omstændighed

§ 81

Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som skærpende omstændighed,

...

14) at gerningen har baggrund i den forurettedes eller dennes nærmestes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv.

§ 119

Den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som, uden at forholdet falder ind under stk. 1, fremsætter trusler om vold, om frihedsberøvelse eller om sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold mod nogen, der af det offentlige er tillagt domsmyndighed eller myndighed til at træffe afgørelse vedrørende retsforhold eller vedrørende håndhævelse af statens straffemyndighed, i anledning af udførelsen af tjenesten eller hvervet, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter stk. 1 skal der lægges vægt på den be-

tydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet. Derudover skal det ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter stk. 1 betragtes som en skærpende omstændighed, at lovovertrædelsen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Stk. 4. Lægger nogen i øvrigt de nævnte personer hindringer i vejen for udførelsen af deres tjeneste eller hverv, straffes han med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted.

§ 119 a

Den, som krænker en af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet.

§ 121

Den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de i § 119 nævnte personer under udførelsen af hans tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Straffeloven:

§ Almindelige bestemmelser om vold, trusler, husfredskrænkelser og forfølgelse

Foruden de ovenstående paragraffer er I som almindelige borgere også omfattet af straffelovens paragraffer om trusler, forfølgelse og vold.

Stalking har i et vist omfang tidligere været kriminaliseret i tilholdsloven. I 2022 blev der dog i straffelovens § 242 indsat en specifik bestemmelse, der kriminaliserer stalking.

Bestemmelsen finder anvendelse på situationer, hvor du systematisk og vedvarende er blevet kontaktet, forfulgt eller på anden måde chikaneret på en måde, der er egnet til at krænke din fred.

Det er ikke en forudsætning, at du konkret har følt dig krænket, så længe gerningspersonens adfærd generelt er

egnet til at udgøre en krænkelse af din fred. Her vil der bl.a. blive lagt vægt på gerningspersonens adfærd, og om der er en relation mellem dig og gerningspersonen. Det indgår også i vurderingen, om adfærden efter sit indhold, sin form og hyppighed er egnet til – eller søger at virke – utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende.

Ved "kontakt" skal forstås henvendelser fra gerningspersonen til dig, der har karakter af personlig, skriftlig og/eller digital kontakt. Digital kontakt omfatter enhver kontakt, der foregår gennem internettet eller lignende, herunder på sociale medier.

Ved "forfølgelse" forstås, at gerningspersonen følger efter, iagttager eller

overvåger dig uden helt at nærme sig på en sådan måde, at adfærden ikke eller ikke med sikkerhed kan betegnes som kontakt.

Udtrykket "på anden måde chikanerer" skal forstås bredt og kan omfatte alle typer af handlinger, herunder fysisk ageren og forskellige former for kommunikation, eksempelvis beskadigelse af dine ejendele eller spredning af oplysninger om dig, herunder offentliggørelse af private oplysninger samt rygtespredning og falske anklager.

For at kunne straffe for stalking skal der være tale om en adfærd, der gentages og i almindelighed opfattes som et mønster. Enkeltstående krænkelser falder derfor uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Er der tale om meget alvorlige krænkelser, vil det dog efter omstændigheder ud fra en samlet vurdering kunne være tilstrækkeligt.

For at der kan være tale om vedvarende adfærd, skal den være foregået over en periode. Hvor lang denne periode skal være afhænger af en samlet konkret vurdering. Heri indgår bl.a. intensiteten og den potentielle skadevirkning af adfærden.

Oplever du, at du er offer for stalking, kan du hente mere information hos Dansk Stalkingcenter. Der henvises endvidere til afsnittet "Kontakt politiet" på side 7.

Straffeloven:

Almindelige bestemmelser om vold, trusler, husfredskrænkelser og forfølgelse

§ 242

Den, der på en måde, som er egnet til at krænke en anden persons fred, systematisk og vedvarende kontakter, forfølger eller på anden måde chikanerer den pågældende, straffes for stalking med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 244

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 245

Den, som udøver et legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpende omstændighed.

§ 264

Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget

- 1) skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted,
- 2) skaffer sig adgang til andres gemmer eller
- 3) undlader at forlade fremmed område efter at være opfordret dertil.

Stk. 2. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor forholdet er begået under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

§ 266

Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

§ 267

Den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelser med bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. dog §§ 268 og 269.

§ Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning

§ Lov om stalking yder retslig beskyttelse i tilfælde, hvor straffeloven ikke er dækkende.

Det er efter denne lov muligt at søge om et strakstilhold, som skal virke midlertidigt, mens politiet efterforsker sagen om et "almindeligt" tilhold. Dette gøres for

at beskytte mennesker, som er ofre for stalking, forfølgelse og chikane, hurtigere.

§ 1

Ved tilhold kan en person forbydes at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter den anden.

§ 2

Tilhold kan gives, *hvis*

- 1) der er begrundet mistanke om, at en person
 - a) har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt m.v. som anført i § 1 *eller*
 - b) mod den anden har begået strafbart forhold, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelser, og
- 2) der er bestemte grunde til at antage, at den pågældende fortsat vil krænke den anden som anført i nr. 1.

Stk. 2. Tilhold kan endvidere gives, *hvis*

- 1) der er begrundet mistanke om, at en person har begået en overtrædelse af straffelovens bestemmelser om drab, røveri, frihedsberøvelse, vold, brandstiftelse, voldtægt eller anden sædelighedsforbrydelse eller forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og
- 2) den forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tåle kontakt m.v. med den pågældende som anført i § 1.

§ 3

Ved opholdsforbud kan en person forbydes at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af en anden persons bolig eller arbejds-, uddannelses- eller opholdssted eller andet område, hvor denne ofte færdes.

§ 4

Opholdsforbud kan gives, hvis betingelserne for tilhold efter § 2 er opfyldt, *når*

- 1) mistanken angår oftere gentagen krænkelser efter § 2, stk. 1, nr. 1, forsætlig overtrædelse af et tilhold efter § 1 eller en lovovertrædelse omfattet af § 2, stk. 2, eller § 8, nr. 1, og
- 2) et tilhold efter § 1 ikke kan anses for tilstrækkeligt til at beskytte en anden person.

§ 5

Et tilhold gives for et bestemt tidsrum på indtil 5 år. Et opholdsforbud gives for et bestemt tidsrum på indtil 1 år.

§ 6

Et tilhold efter opholdsforbud kan udstrækkes til at omfatte et medlem af forurettedes husstand, hvis det findes nødvendigt af hensyn til formålet med tilholdet eller opholdsforbuddet.

Chikane, trusler, hærværk og vold mod lokalpolitikere

Vejledning med fokus på
forebyggelse og håndtering

© KL

1. udgave, 1. oplag 2023

Produktion: g7.dk

Design: e-Types

Foto: istockphotos.com

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 @kommunerne